

Erindring det Foredrag, hvormed jeg tillod mig i sin Tid at forelægge Lovudkastet. Jeg udtalte da, at Regjeringen var sig bevidst at det var meget, som man begjærede af Rigsdagen, naar man fordrede disse Laan eftergivne, saa meget mere, som Rigsdagen herefter, hvis den gif ind paa Regjeringens Forslag, derved vilde gjøre mere end den souveraine Kongen selv have dristet sig til at gjøre. Ikke desmindre har Regjeringen troet at maatte fremkomme dermed, og Grunden dertil tillod jeg mig allerede dengang at antyde, nemlig, at Regjeringen maatte vide, inden den gif videre med Hensyn til det hele Forskudsvesen, hvilket Princip den havde at følge med Hensyn til ældre Forskud, som havde en aldeles eiendommelig Oprindelse. Det er deels fremhævet i Motiverne og deels af andre Omstændigheder nok som bekendt, hvorledes Forskudsvesenet her har udviklet sig. Det kan ikke nægtes, at i ældre Tider er den største Deel, om ikke alle Forskud, bevilget, som det hedder paa Latin donationis causa, med den bitterlige Hensigt, saavel hos den, der gav, som den der fik det, at det var en Gave, som ikke vilde blive forlangt tilbage. Vel kunde man sige, at det var underligt, at den souveraine Konge, som kunde gjøre hvad han vilde, og som kunde gjøre det saaledes, at det ikke engang vienssynlig fremtraadte, da der i den ældre Tid ikke vare offentlige detaillerede Statsregnskaber, vilde give Embedsmændene et indirecte Gagetillæg; men det er ikke underligt, mine Herrer! naar man kjender noget nøiere til, hvorledes Forholdene dengang stillede sig. Man var nemlig meget bange for at betragte det som et formeligt Gagetillæg, fordi man da vilde være kommen til at give en stor Deel af Embedsstanden, ja maaskee den hele Embedsstand, som dengang befandt sig under meget trykkende Bilkkaar, en Forhøielse af deres Indkomster, og det ansaae man betænkeligt i finantseel Henseende. Jeg har mere end eengang seet det fremsat, paa Papiret endog saa, at det ældre Forskudsvesen med alle sine Mangler, dog unægtelig har været meget billigere for Statskassen end om man havde sørgt Embedsmændenes Gage, man har formelig vedkjendt sig det som et System. Nu skal jeg ikke negte, at deri

indeholdes ingen juridisk Berettigelse for Bedkommende, som have modtaget disse Forskud, til at blive fritagne for deres Tilbagebetaling, og jeg vil ogsaa villig indrømme, at der vanskeligt lader sig drage nogen bestemt Grændse for det Tidspunkt, fra hvilket dette System, at give masserede Gagetillæg, retlig maa ansees ophævet. Der er derfor nogen Bilkkaarlighed i, at tage netop det Tidspunkt 1ste Januar 1841, men jeg troer dog, at det Bilkkaarlige formindskes en heel Deel, naar man tager i Betragtning, at det var først med Begyndelsen af Aaret 1841 at Embedsstanden blev sat paa en Gage, som kunde kaldes nogenlunde principmæssig, nemlig ved det Normalreglement, som skyder den afdøde Konge sin Tilværelse, som først har bragt nogen Overeensstemmelse ind i det hele Embedslønningssystem, og jeg troer ogsaa, at Bevidstheden om Følgen af denne Ordning har været saa almindelig hos Embedsstanden, at det med Føie kan siges, at, med Hensyn til de Gageforskud, som ere bevilgede efter den Tid, kunde og burde Bedkommende ikke betragte det som afgjort, at de ikke vilde blive fordrede tilbage. Et egentligt Retstray eller Retfærdighedstray har Embedsstanden vel ikke paa at erholde eftergivet, hvad der i Udcastet er foresaaet eftergivet, men jeg troer derimod vel at man kan sige, at der er et Billighedstray tilstede (Nei!). Der kan være forskjellige Meninger om Billighedstray, men derfor er det jo netop et Billighedstray; var det Retfærdighedstray, vilde der være mindre forskellige Meninger derom. Det ligger imidlertid i Sagens Natur, at naar Regjeringen ikke selv tør betegne det anderledes, end som et Billighedstray, saa er man ogsaa fuldkommen besøjet til at fordrer, at Billigheden skal prøves i ethvert enkelt Tilfælde, og for enhver Laantager især. Der fremtræder imidlertid en stor Vanskelighed, idet det er meget let at give denne Regel Anvendelse, saalænge man har holdt sig til dem, hvis Formuenhed til at tilbagebetale er, eller i alt Fald maa ansees for at være, liquid; men naar man kommer til Grændsen, saa vil det findes meget vanskeligt at drage den, og jeg tør udtale det som min Overbeviisning, at man ikke vil faae denne